HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

רבי לא שנאה. רבי שקידר את המשנה לא שנאה שתהא משנה שלא רלה לסותמה: **רבי חייא.** תלמידו מנין לו שהלכה כמותה שסתמה בברייתא: **שתים טמאות.** לחזו למילתיה: **אחת טהורה.** דלא חזי למידי: **אחת בפני עצמה.** שאינה תחובה במסרק: **טמאה.** שראויה לגר או למיתות לפרוס בגדים או חוט זו מזו: **אחת מצינתיים.** שמכל ג' הסמוכות ניטלה האמצעית מו לא חזי: **היפה החילונה אחת.** מהשלימות הללו שנשתיירו ג' עם החילונות ושן חילונה רחבה היא כעין חילונות שבמסרק של עץ שלנו הלכך לא מהניא בהלייהו וטהור: **למלקט.** מלקחים שקורין טנל"ש: **לגר.** לנקר את הגר: **ומיתות.** לפרוס בגד כעין החייטים שמותחין עורות במסמרים: **טמאה.** לקמן פריך דהא תנא ריש"א כולן (א) אחת אחת בפני עצמן טמאות ואע"ג דלא התקינה: **הא.** דקתני שתים טמא בגוויתא אמצעית לחזיין טפי שהן כנגד בית יד המסרק וכשהוא אוחז בו מכוונות הן לסרוק: **והא.** דקתני שלש אין שתים לא בברייתא ולא בחילונות ו) [ממש] דהא אמרינן היתה חילונה אחת מהן טהור אלא אותן המשוכות כלפי הראש דאין מכוונות כנגד בית יד המסרק ולא חזו כולי האי הלכך ג' הוא דחזו במקלת אבל שתים לא חזו ולא מידי: ל"א והוא עיקר **בגוויתא ובריתא.** שתי שורות שיניים יש למסרק של למר חילונות ופנימיות החילונות עיקר המלאכה תלויה בהן ופנימיות לקלוט הלמר שלא יפול והלכך בחילונות צריך ג' במקום אחד והפנימיות דיין בב': **בקייבו.** שנטל עמה חתיכת עץ והיא נעשית לה בית יד ואינה צריכה תיקון אחר: **אלימתא.** עבות ואינם צריכות בית יד: **זו דברי ר"ש.** ולאו סתמא הוא: **וכן עושין מעשה.** כלומר כך ראיתי מנהג חכמים עושים: **רובו של.** חדש ראשון ורובו של אחרון ואמצעי שלם (ב): **והלכתא.** מציקה צריכה להמתין כ"ד חדש חוץ מיום שנולד בו ואשה שאינה מציקה צריכה להמתין ג' חדשים חוץ מיום שמת בעלה וחוץ מיום שנתארסה בו. (כל הנשים יתארסו אנשואות קאי חוץ) מן האלמנה אתא לאשמועינן ולא לארוסות ולמעוטינהו מלינשא דגבי הכמנה רבי יוסי מיקל טפי מכולהו דלאמר באריבעה אחין): **ק"ג.** רב חסדא מתמיה על דברי רבי יוסי שאוסר ליארס מחמת אבילות כל ג' דקתני לקמן [ע"ב] כמה איבול שלא שלשים יום: **במקום שאסור לנכם.** שבת שחל ט' באב להיות בתוכה: **מופר ליארס.** דאירוסין לאו שמחה ניהו: **מקום שמותר לנכם.** תוך ג' יום של אבל דאבל אין אסור בתכבוסת אלא שבעה ימים דכל שלשים יום לגיהוץ תנן בפ' ואלו מגלחין (מו"ק דף כב.) ד) אבל כיבוס לא דהא תספורת גופה אי לאו דאתיא פרע פרע מגזיר לא מיתסרא: **קודם הזמן הזה.** קא ס"ד קודם ט' באב דהיינו כל השבת שחל להיות בתוכה ממעטין כו': **ומארסין.** דלאו שמחה היא ומלוה קעביד: **כי חייא הסיא.** דמארסין: **קודם דקודם.** קודם שבת שחל ט"ב בתוכה דהתם מותר לנכם אבל תוך השבת כשם שאסור לנכם אסור נמי ליארס וליכא ק"ו: אלא

במקום שמותר לנכם. גרסי' ול"ג לספר דהא אמרינן בירושלמי במועד קטן לגיהוץ ולתספורת שלשים יום והר"ר יעקב מאורלייני"ש הביא מהך גרסא דאשה מותרת בנטילת שער וכן איתא בה"ג ועוד מצינו למימר ט) דהתם אליבא דר' יוסי קיימי דשרי תספורת באבל דהכי כתב בעל ה"ג כשם שאסור לגלח במועד כך אסור ו) לגלח בימי אבלו דברי רבי יהודה רבי יוסי מתיר בגילוח אחד זקנו אחד שער ראשו ואחד כל שער שבו וכשם שאסור ט) ליטול לפרנים במועד כך אסור בימי אבלו דברי רבי יהודה ר' יוסי מתיר והאשה מותרת בנטילת שער לאחר ז' ומיהו אין נראה אשה דשריא באבלה בריא נמי בתשעה באב וכן ר' יוסי דשרי לספר באבילות שרי נמי בתשעה באב ועוד נראה דלרבי יוסי נמי אסור לספר דמסתמא יליף פרע פרע מנזיר וכל ראשו הוא דשריא לגלח דיווול הוא אבל לספר אסור וכן משמע מתוך הלכות גדולות שהבאתי וא"כ לא גרסינן הכא לספר דגילוח כל הראש לא מיקרי סיפור ט): **שמותר לכבס.** אחר שבעה

ותוך ל' והא דמשמע בפ' ואלו מגלחין (מו"ק דף כב.) דאבל אסור לכבס כסותו בימים הייגו תוך ז' דדוקא גיהוץ אסור תוך שלשים יום ומיהו גיהוץ דידן שרי כדאמרינן בפ"ק דכתובות (דף י:) דגיהוץ שלנו כביבוס שלהם ואין להאריך ט): **מאי היא** דתנן. למאי דפריש"ש דבאיבול פליגי רבי יהודה ורבי יוסי קשה דנוקי הא דשרי לארס בתשעה באב כרבי יהודה דשרי נמי באבל וכי תימא מ"מ תקשה ליה שסברת רבי יוסי הפוכה מדרבי יהודה דר' יהודה מחמיר טפי בביבוס מבאירוסין ולרבי יוסי איפכא ע"כ אין הש"ס מושב בכך דהא לקמן בעי למימר דתנאי היא וי"ל דאין נראה להש"ס ששם תנא יחלוק אמתני' דשרי לארס בט' באב אם לא ימצא בריתא בפירוש דהא לקמן כשמצא בריתא נמי בהדיא דקתני ממעטין מלארס דומק ומוקי לה בסעודת אירוסין כי היכי דלא תפלוג אמתני' [דהתם]: **מלישא** וליתן מלבנות ולנטוע.

בפרק בתרא דתענית בירושלמי מוקי בבנין ונטיעה של שמחה כגון אבורנקי של מלכים וי"מ דמשא ומתן נמי איירי בשל שמחה כגון לרכי חופה ואין נראה דלא אסר אלא סעודה עצמה ונראה דריבוי משא ומתן קא אסר שימעטו יותר מבשאר ימיס ט): **ומה במקום שאסור לישא וליתן.**

וא"ת מה לקודם דקודם שמותר לספר ועוד תימה דתספורת יהא אסור בקודם דקודם מק"ו דשלשים יום דאבילות שמותר לישא וליתן או משא ומתן ליתסר בשלשים יום דאבילות מק"ו דתספורת בקודם דקודם או תספורת ליסרי בשלשים יום של אבילות ולפי המסקנא ניחא:

ולית

ולית דאינו אסור ליארס אלא אימא כל הנשים ינשאו

וכי ו) רבי לא שנאה ז) ר' חייא מנין לו אמר ליה והא תנן ז)א מסרק של פשתן שניטלו שיניו ונשתיירו בו שתים טמאות ואחת טהורה וכולן שניטלו אחת אחת בפני עצמן טמאות ב) של צמר שניטלו שיניו אחת מבינתים טהור נשתיירו בו ג' במקום אחד טמא היתה החיצונה אחת מהן טהור ניטלו ב' ועשאן למלקט טמאות אחת והתקינה לגר או למיתוה טמאה וקי"ל דאין הלכה כאותה משנה אמר ליה בר מינה דההיא דר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו זו אינה משנה מ"ט אמר רב הונא בר מנוח משמיה דרב אידי בריה דרב איקא משום דקשיא רישא לסיפא דקתני של צמר שניטלו שיניו אחת מבינתים טהור הא נשתיירו בו שתים במקום אחד טמא והדר תני נשתיירו בו ג' טמא ג' אין שתים לא ומאי קושיא דלמא הא בגווייתא הא בברייתא אלא מהכא דקתני וכולן שניטלו אחת אחת בפני עצמן טמאות ואע"ג דלא התקינה אימא סיפא אחת והתקינה לגר או למיתוה טמאה התקינה אין לא התקינה לא אמר אביי ומאי קושיא דלמא הא בקתייהו הא בלא קתייהו א"ר פפא ג)ומאי קושיא ודלמא הא בקטינתא הא באלימתא אלא משום דמסיימי בה דווקני זו דברי ר"ש שלח ר' חייא בר אבין מארסין תוך ג' וכן עושים מעשה וכן היה ר' אלעזר מלמדנו משום רבי חנינא הגדול רובו של ראשון ורובו של שלישי ואמצעי שלם אמימר שרא ליארס ביום תשעים אמר ליה רב אשי לאמימר והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו צריכה להמתין ג' חדשים חוץ מיום שמת בו וחוץ מיום שנתארסה בו ההוא לענין מינקת איתמר דרב ושמואל דאמרי תרוייהו ד) צריכה להמתין כ"ד חודש חוץ מיום שנולד בו וחוץ מיום שנתארסה בו והא ההוא דעבד סעודת אירוסין ביום תשעים ואפסדיה רבא לסעודתיה ההיא סעודת נשואין הואי ה)והלכתא צריכה להמתין כ"ד חודש חוץ מיום שנולד בו וחוץ מיום שנתארסה בו וצריכה להמתין ג' חדשים חוץ מיום שמת בו וחוץ מיום שנתארסה בו: חוץ מן האלמנה וכו': אמר רב חסדא ק"ו ומה במקום שאסור לכבס מותר ליארס מקום שמותר לכבס אינו דין שמותר ליארס מאי היא דתנן ו)ה שבת שחל תשעה באב בתוכה אסור לספר ולכבס ובחמישי מותר מפני כבוד השבת ותניא ז)קודם הזמן הזה העם ממעטין בעסקיהם מלישא ומליתן מלבנות ולנטוע ח)ומארסין אבל לא כונסין ואין עושין סעודת אירוסין כי תניא ההיא קודם דקודם (תניא) אמר רבא וקודם דקודם נמי ק"ו ומה במקום שאסור לישא וליתן מותר ליארס מקום שמותר לישא וליתן אינו דין שמותר ליארס לא תימא דרבי יוסי אומר כל הנשים יתארסו אלא אימא כל הנשים ינשאו

מסורת הש"ס

א) [עירובין נב. נדה סב:], ב) [ע' תוס' נדה סב: ד"ה ר"מ], ג) כלים פי"ג מ"ח, ד) כתובות ס:, ה) תענית כו:, ו) [רש"ל], ז) [ומוך רש"ל], ח) [לעיל לה.], ט) בתוס' הרא"ש גורס הכא אליבא דר"ש, י) [ליטול לפרנים במועד רש"ל], כ) [לגלח בימי אבלו כך אסור ליטול לפרנים בימי אבלו. רש"ל], ל) [והתירוה בזה מבולחר בתוס' מ"ק כב. ד"ה כל], מ) [ועי' תירוה בתוספות מו"ק כב. ד"ה כל שלשים וכו'], נ) [ועיין תוספות מגילה ה: ד"ה ממעטין],

גליון הש"ם

רש"י ד"ה מקום שמותר וכו' אבל כבום לא. ע' מו"ק דף יט ע"א ברש"י ד"ה שמנה ימים ול"ע:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה טמאה וכו' ריש"א כולן שניטלו אחת אחת: (ב) ד"ה רובו של וכו' שלם הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה ביום תשעים. יום השלמת ג' חדשים הס"ד:

לעזי רש"י

שנל"ש [טינלייר"ש]. צבת.

מוסף רש"י

ובחמישי מותר. אם תל תשעה באב בערב שבת מותרין לכבס בחמישי, וכשחל ט' באב בד' בשבת לא אילטריך למימני דמותרין כדאמרינן בגמרא לא שנו אלא לפניו כו' (תענית כו:).

תוס' חד מקמאי

גרים הרב אלפס אמר רב נחמן ק"ו ומה במקום שאסור לספר ולכבס מותר לארס מקום שמותר לספר ולכבס אינו דין שמותר לארס ומוכח מהכא שהאשה מותרת לספר בשבעת האיבול והכי איתא באבל רבתי ורש"י ז"ל גריס ומה במקום שאסור לכבס מותר לארס במקום שמותר לכבס אינו דין שמותר לארס ול"ג לספר: ומאי דאיסתפקא לרב אלפס בעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל אם הולד פגום לכהונה או לא תימה הוא מאי ספיקא איכא דמילתא פסיקא הוא ק"ו מאלמנה ועוד דגרים בפ' כיצד לימא קסבר רבינא עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר נהי דממזר מיהא לא הוי ישראל פסול מיהא ליקרי הלכך מילתא פשוטה היא שהולד פגום לכהונה:

תוספות ישנים

והא בברייתא. פי' הא דאמרי' שלש (לו שתים) מייר בברייתא פי' ולא בחילונות ממש דהא אמרי' (קמייתא) [דהיתה] החילונה אחת מהן טהורה אלא באותן המשוכות כלפי הראש (סה"ב). ר"מ בברייתא בשורה החילונה ובגוויתא מייר בשורה הפנימית דאינם משוכות כלפי בית יד המסרק ולא חזו כולי האי הלכך שלשה ב) (לא) דחזו במקלת אבל שתים לא חזו מידי [עוד יש לפרש גוויתא וברייתא] כי שתי שורות יש במסרק של למר חילונה ופנימית והחילונה עיקר המלאכה תלויה בהם והפנימית לקלוט הלמר שלא יפול הלכך בחילונות צריך שלש במקום אחד והפנימית דיין בשתים: **מתני'** כל הנשים יתארסו אנשואות קאי וחוץ מן האלמנה אתא לאשמועינן ולאו לארוסות ולמעוטינהו מלינשא

ג) לולי דל"ל כגון בל' יום של אבילות מ"מ לומר כן שהרי אסור לספר כל ל' יום. ד) ל"ל דשאר אבילות חדשה מאבילות ישנה.

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פי"ח מהל' כלים הלכה ד:
צב ב ג מיי' שם הלכה ג ועיין שם בכ"מ:
צג ד מיי' פי"ח מהלכות גירושין הל' כו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' יג סעיף ח וסעיף יא:
צד ה מיי' פי"ח מהל' תעניות הלכה ו סמג עשין תל"ש ג טוש"ע א"ח סימן תקנא סעיף ג:
צה ו מיי' וסמג שם טוש"ע א"ח סימן תקנא סעיף ב [ברמב"ם ליתא גם בריי"ף והרא"ש השמיטו ועי' ב"י סימן תקנ"ז טעם להשמטה זו]:
צו ז מיי' פי"י מהלכות אישות הלכה יד טור ש"ע שם:

תוספות ישנים (המשך)

דגבי הכמנה ר' יוסי מיקל טפי מכולהו דבאמרינן בל' אחין (לה.): ומה במקום שאסור לכבס ולספר כגון בשבת שחל ט' באב להיות בתוכה מותר לארס נראה לל"ג לספר שהרי אוץ אמרי' מקום שמותר לספר כגון ג) כל ימי אבלות א"א לומר כן שהרי כן שהרי אסור לספר כל שלשים יום כדילפינן פרע פרע מנזיר ולפי הספרים שגורסים לספר י"ל דמייירי בשאשה דשריא בנטילת שער כל ל' יום ודומק הא דמנא לן דאסיקרא נטילת שער בשאשה בשבת שחל ט' באב להיות בתוכה הלא אין זה לה אלא ביום גילח שערה וי"מ דאשכחינן דמותר לספר תוך ל' יום בתכפוהו אבלו אבל בשבת שחל ט' באב להיות בתוכו סברא הוא לאסור משום דלא צריך רק להמתין מעט שיעבור ט' באב אבל באבלות שרי לקבל שערו בתכפוהו אבלו. משמע הכא בתוך ל' יום מותר לכבס וא"ת הא אמרינן אבל אסור לכבס כסותו בימים ו"ל התם מייירי תוך שבעה אבל לאחר שבעה שרי ועתה אף גיהוץ שלנו שרי דגיהוץ שלנו כביבוס שלהם דהכי אמרינן התם (כתובות י:) וא"ת הא אמרינן דא"ר שמעון בן אלעזר לא אסרו אלא לכלים חדשים וגם קאמר התם אבל בפק בחומרתא סומקתי ורבא נפק בגידא דקרבלא משמע דגיהוץ בבגד לא שרי וי"ל דהתם מייירי שהיו שם הכלים מגוהצים מתרל ישראל א"ג יכול להיות שם מקומות בבגד שם בהם אומנים כמו בארץ ישראל. ועתה יש לנו לאסור כל שלשים יום דאמרינן בתוספתא כל שלשים לתכבוסת וא"כ הי' נמי דגיהוץ שלנו כביבוס שלהם מ"מ אסור דהא אף כיבוס שלהם אסור ועתה יש להזהר בכיבוס שלנו דהוי לבן ביותר והוי דגיהוץ ואסור כביבוס שלהם ולכן יש להחמיר ולתת מלוח לבן שלו לחברו ללבשו טרם ילבשנו וכן נהגו העולם: **לישא** וליתן. ר"ל משא ומתן של שמחה דומיא דלבנות ולנטוע דמפרש התם (מגילה ה:) כגון אבורנקי של מלכים: וקודם דקודם נמי ק"ו ומה

במקום שאסור לישא וליתן דהיינו קודם דקודם מותר ליארס וא"ת ולפיכך מה לקודם דקודם שמותר לספר תאמר בתאבלות שאסור לספר וי"ל דלמסקנא ניחא ד) דאבלות ישנה מתחלה ועד סוף אבל אין לתקשות דלשתרי תספורת כל ל' יום מק"ו דקודם דקודם שאסור לישא וליתן ומותר לספר ל' יום של אבלות כו' אינו דין שמותר לספר דזה אינו יכול להיות דהא ילפינן פרע פרע מנזיר לאסור כל ל' יום ותא תאמר ותספורת תיאסר בקודם דקודם ק"ו דאבלות שמותר לישא וליתן ואסור לספר וכן נמי משא ומתן ליתסר כל שלשים יום של אבלות מק"ו מקודם דקודם דמותר בתספורת ואסור לישא וליתן וגם זה יש לומר דלמסקנא ניחא הכל: